

## הערות ומראה מקומות פרק אמר ר"ע

### דף פ"ט ע"ב

**רש"י ד"ה ביצה קלה** - "כבר מפורש שזה ביצת תרנגולת שהיא קלה לבשל ולא בשיעור כל הביצה שיערו אלא כגרוגרת מביצה קלה". בחת"ס הק' מדוע שיערו דוקא בזה, ומה זה מוסיף לענין תבלין מה שהיא קלה לבשל משאר ביצים. ואולי י"ל דכמו שקלה לבשל כמו"כ קלה לתבל. ועי' תפארת ישראל שכי' "דמדהיא עריבה לחיך טפי משאר ביצים א"צ תבלין מרובים להמתיקה".

**בא"ד** - "ולא בשיעור כל הביצה שיערו אלא כגרוגרת מביצה קלה". יל"ע מנין לרש"י דשיעורו בכגרוגרת הביצה, דמה ענין שיעור האוכל בכגרוגרת לשיעור התבלין. ועי' שפ"א.

**בד"ה את הכתם** - #של דם נדה שאלו הסמנין מעבירין על הכתם של דם נדה בבגד לטהרו". עי' שפ"א שמדייק בדבריו ובד' הרמב"ם שכי' ג"כ כד' רש"י דעיקר תועלת הוצאת מינים אלו הוא לבדוק כתם נדה, וא"כ לכאורה שיעורו בגריס כדין טומאת כתם. אמנם כי שם דסגי לכבס כ"ש של הכתם כדי לבדוק.

**תוד"ה תבלין** - "ולפי' הא דקתני בסיפא רש"א ב' שמות ממין א' או שני מינין משם א' אין מצטרפין אבל תימה וכי בשביל שיש להם שם א' יש להן להצטרף יותר מה מועיל השם לגרום הצירוף כיון שהם שני מינין ואין טעמם בשוה". יעוין מהרש"א שמבאר כוונתם שלא הק' כ"א מד' ר"ש בסיפא משום שגרסו בד' ת"ק כג"י רש"י בעי' שלשה שמות משלושה מינים, ועי' הולך ד' ר' חזקי' דמיני מתיקה מיירי, ומבאר רש"י שם דמה"ט חשיב טעם א' ומין א', אבל ר"ש ס"ל דגם אינם מיני מתיקה מצטרף, ועי' הק' התוס' דאין לצרף שני דברים שאין להם טעם אי"ש.

### דף צ' ע"א

**תוד"ה הואיל** - "וא"ת היכי מיירי אי בנותן טעם אפי' שאר מינין נמי ואי אין בהם נותן טעם אפי' מיני מתיקה נמי לא". ועי' ריטב"א שכי' ליישב בזה דמיירי שיש יותר מא' בששים משני המינים ביחד רק דאין נותנים טעם, ולכן אם מצרפים אסור דנחשב כיותר מא' בששים ממין א' דכה"ג אסור אע"פ שאין טעמו ניכר. וד"ז נדון בראשונים ובפוסקים, וצל"ע בזה בחולין דף צ"ח ובפוסקים יו"ד סי' צ"ח.

ועי' בחי' הגר"ח פ"ד ה' מאכ"א שכי' בדעת הראב"ד שחולק על התוס' בזה דא"צ נותן טעם מכל מין בפני"ע דכיון דנחשבים כמין א' סגי בנו"ט של כולם ביחד אע"פ שאין טעם כאו"א ניכר, משום דטעם איסור אחד המצורף משני טעמים ג"כ אמרינן דלא בטל כמו בבשר בחלב שצריך ששים כנגד שניהם.

**בא"ד** - "וי"ל דאפילו ביש בהן נותן טעם שרי בשאר מינין דנותן טעם לפגם הוא". ולפי' ל"ד מיני מתיקה אלא ה"ה כל שני תבלינים שפעולתם שוה מצטרפים, ופשוט. וכ"כ בחזו"א ערלה סי' ה'.

**רש"י ד"ה מאומה** - "אלמא אחשבי' קרא לאיסורא, והא דתנן (שבת עה, ב) כל שאינו כשר להצניע כו' ואוקימנא למעוטי עצי אשירה דלא כר' יהודה". יש מפרשים דטעמא דפוטר בזה הוא משום מלאכה שא"צ לגופה, ור"י לטעמי' דס"ל מלאכה שאצ"ל חייב עלי'. עי' רש"י.

אמנם יעוין ברמב"ן שכי' דסוגיין דמחייב בזה הוא רק באופן שמוציאו לשרפו, ובזה נחשב מצניעים כמוהו. ועי' שכי' דכ"ז רק לר"י דמחייב אמלאכה שא"צ לגופה דלר"ש פטור בזה ובמקק ספרים כמו במוציא את המת לקוברו דתלו בגמ' להלן דף צ"ד ע"ב במחלו' זו (ועי' ברש"י דמרצונו לא בא לו וכו'). ויל"ע דלכאורה אי"ז מלאכה שא"צ לגופה כיון שיש צורך מצוה, וכ"כ בפסקי רי"ד כאן אלא שהק' בזה דגם במוציא מת יש מצוה לקוברו. וצל"ע בזה להלן שם ובדף ק"ו ע"א.

## הערות ומראה מקומות פרק אמר ר"ע

ומ"מ מבואר בד' הרמב"ן הנ"ל דתנאי דמצניעים כמוהו הוא יסוד בהוצאה דבלא"ה פטור. וכ"מ בד' פסקי הרי"ד שם שכי' דלא חשיבי כיון שאין הדרך לגונזן (וע"ש שמחלק בזה בין ע"ז למקק ספרים ואבני מזבח, דבזה משמע דגם ת"ק דר"י מחייב, אמנם בד' הרמב"ן הנ"ל מבואר דגם בזה פליגי).

ועי' תויו"ט שהוכיח ג"כ דאין הטעם משום מלאכה שאצ"ל אלא מטעם אחר, שהרי הרמב"ם פסק כאן לפטור ואילו במלאכה שאצ"ל מחייב.

**בד"ה ריח רע -** "שמעשנין בהן חולין ותינוקות כגון חלטית להברית מעליו מזיקין". עי' ריטב"א שכי' בזה דכ"כ כדי לחייב גם אליבא דר"ש דפוטור במוציא את המת לקוברו כנ"ל, דבלא"ה אין לחייב בזה כ"א לר"י דמחייב שם. ובראשונים הובא ד' הירושלמי שכי' דמוציא את המת לקוברו חייב לד"ה, והביאו רא"י לזה מד' הברייתא כאן דכו"ע מודו למוציא ריח רע חייב. וכתבו ראשונים דא"ז כד' הבבלי הנ"ל להלן שם שתלו דין מוציא את המת במחלי ר"ש ורבנן.

ועי' רבינו ניסים גאון לעי' דף י"ב ע"א שכי' בשם ר' האי לחלק בזה דמיירי שם שהמת כבר מסרח וכה"ג (וה"ה כל ריח רע) שאני שבמצב הקיים יש צורך לאדם להוציאו משא"כ מוציא לקוברו שא"צ לו.

**בד"ה שמוחטין בו פתילות -** "ומנקבין ראשיהן לעדווי חושכן". אין דבריו ברורים מד' ועי' בדבריו במנחות דף ק"ז שכי' "מפילין ראש הפתילה כשהוא שרוף". ועי' בחי' הגר"ז שם שהק' בזה שאין משתמשים בפתילות אחרי שנשרפו אלא זורקן. וכי' שם דע"כ פי' ד' רש"י שהנר עדיין דולק ורק מתקנו. ועי' בתוס' שם שכי' דלא מיירי בנרות של המנורה שהרי היה בזה מלקחיים אלא מיירי בשאר נרות.

### דף צ' ע"ב

**תוד"ה דלא לימרו -** "או' רשב"א דמשמע מכאן דחגב טהור אין טעון שחיטה". בתויו"ט מק' דהול"ל רא"י מדין חגב מת שיעורו בכגורגרת דזה שיעור אוכל. וברש"ש מת' בזה עפ"ד התוס' בדיבור הקודם שכי' דאם ראוי לשימוש עכו"ם חייבים עליו אע"פ שאסור לישראל עצמו.

**רש"י ד"ה דילמא אכיל -** "ואפי' למ"ד קטן אוכל נבלות אין ב"ד מצויין עליו להפרישו, מודה הוא דלא יהבינן ל' בידים". עי' מל"מ פי"ז מאכ"א הכ"ז (הו"ד בחת"ס כאן ע"ש) שהביא רא"י מד' רש"י כאן דאפי' איסורא דרבנן אסור לתת בידים לתינוק, שהרי איסור אכילת חגב טהור חי משום בל תשקצו אינו אלא מדרבנן. וע"ש שהק' מזה ע"ד הרשב"א יבמות דף קי"ד שכי' דאין איסור ספיי' בידים באיסור דרבנן.

וכי' שם מהלך בזה לתלות ד"ז במחלו' בגמ' שם אם ב"ד מצווים להפריש קטן, שאם ב"ד מצווים להפריש מאיסורי דאורייתא א"כ אפי' באיסורי דרבנן עכ"פ אסור לספות בידים, אבל למ"ד דאין ב"ד מצווים להפריש כ"א שלא לספות בידים, א"כ באיסורי דרבנן מותר אפי' לספות בידים.

וע"ע באג"מ יו"ד תשוי' ל"א שדן בענין איסור בל תשקצו בדבר שאין האוכל יודע את השיקוף. וכי' שם שאין להביא רא"י מסוגיין שהרי ידוע להקטן שהוא אוכל דבר זה שהוא מאוס רק שאין בו דעה למאוס בו, וכה"ג אמרי' בטלה דעתו אצל כל אדם, ועוד דמשום חינוך צריך להפרישו כיון שיהא מאוס כשיגדל.